

**CASE METHOD IN THE TRAINING OF SOCIAL WORKERS IN HIGH SCHOOLS:
ALGORITHM OF END-TO-END IMPLEMENTATION**

Nadiia Pavlyk

Zhytomyr Ivan Franko State University, Zhytomyr, Ukraine

Nataliia Seiko

Zhytomyr Ivan Franko State University, Zhytomyr, Ukraine

Svitlana Sytniakivska

Zhytomyr Ivan Franko State University, Zhytomyr, Ukraine

**КЕЙС-МЕТОД У ПІДГОТОВЦІ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ЗВО: АЛГОРИТМ
НАСКРІЗНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ**

Надія Павлик

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Наталія Сейко

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Світлана Ситняківська

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Серед сучасних інноваційних методів навчання, що реалізуються в системі вищої освіти України, кейс-метод займає особливе місце. Вважаємо, що популярність кейсів як методу навчання майбутніх фахівців викликана кількома основними причинами, а саме:

1) Кейс-метод можна реалізовувати в межах різноманітних моделей навчального процесу – дистанційної, офлайнної, змішаної;

2) Цей метод дозволяє перетворити теоретичну підготовку майбутнього фахівця на квазіпрофесійну;

3) У процесі вирішення кейсів студенти можуть набувати знань, вмінь і навичок з переважної більшості фахових дисциплін.

Професійна підготовка соціальних працівників за освітньою програмою 231 Соціальна робота може використовувати кейс-метод упродовж всього періоду навчання (в бакалаврській і магістерській програмі). При тому іноді одним з результатів поступового вирішення кейсу студентами магістратури стає формулювання теми кваліфікаційної (магістерської) роботи, пов'язаної з соціальною проблемою, представленою в кейсі на 2-4 курсах навчання (бакалаврська програма).

Як правило, на 2 курсі студентам пропонується до розгляду від 20 до 30 кейсів, які вони можуть обрати для наскрізного алгоритму. Дію алгоритму можна пояснити на прикладі одного з кейсів, що вирішувався студентами упродовж кількох років навчання (2020-2023 рр.) в межах різних навчальних дисциплін. Текст кейсу: *До районного центру соціальних служб звернулися працівники пологового будинку стосовно Наталі, яка нещодавно народила сина, з проханням провести консультативну роботу. Наталя, за словами медичного персоналу, поводить себе дуже агресивно. Дівчина росла в родині без матері, батько випиває, старший брат – інвалід І групи. У 19 років Наталя зважилася створити власну родину, проте коли була на третьому місяці вагітності, виявилось, що її чоловік ВІЛ-інфікований. Жінка отримала статус ВІЛ-інфікованої особи, з чоловіком розлучилася. Має намір відмовитися від дитини, оскільки колишній чоловік вигнав її з квартири, а власного житла у неї немає.*

Як бачимо, наведений вище кейс має кілька професійних зрізів:

1) ВІЛ-інфіковані як соціальна група, що потребує застосування спеціальних соціальних технологій;

2) відмова від дитини в пологовому будинку як проблема професійної діяльності соціального працівника;

3) проблема інвалідності членів родини як кейс реалізації моделі соціального супроводу;

VII international scientific conference. Vienna. Austria. 23-24.11.2023

4) проблема економічного й психологічного насильства в родині, що в цьому кейсі представлено як загроза бездомності матері з дитиною;

5) проблема соціально-правової підтримки особи та родини (на всіх зрізах: відмова від дитини, дотримання прав дитини під час розлучення, права ВІЛ-інфікованих тощо).

Вирішення цього кейсу може відбуватися упродовж навчання на 2-4 курсах бакалаврської освітньої програми 231 Соціальна робота у такому алгоритмі, як це представлено у таблиці 1.

Таблиця 1.

Алгоритм наскрізного використання кейс-методу у професійній підготовці майбутніх фахівців соціальної роботи (бакалаврська освітня програма 231 Соціальна робота, 2-4 курси)

Рік навчання	Освітня компонента (навчальна дисципліна)	Завдання для студентів, що містять соціальну проблему, представлену в кейсі	Програмні результати навчання, що досягаються в процесі вирішення кейсу
2	Основи наукових досліджень	Визначте три можливі теми рефератів, які можна написати за матеріалами	ПР 1. Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог . ПР 5. Збирати та здійснювати кількісний і якісний аналіз емпіричних даних
		Напишіть реферат на одну з трьох сформульованих Вами тем. Представте матеріал виконаного Вами реферату на практичному занятті	
		Спроектуйте три запитання для глибокого інтерв'ю з учасником ситуації, яку Ви обрали	
3	Основи зв'язків з громадськістю у соціальній сфері	Визначте дві громадські організації, які надають підтримку ВІЛ-інфікованим у нашому регіоні. Здійсніть контент-аналіз веб-сайтів цих організацій.	ПР 6. Самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для професійного зростання, опанувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати професійні навички та якості ПР 16. Розробляти соціальні проекти на високопрофесійному рівні. ПР 17. Самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок
		Розробіть план спільної акції студентської соціальної служби ЖДУ та однієї з громадських організацій у м.Житомирі для поширення інформації про можливості кризової підтримки жертв домашнього насильства	

3	Виробнича практика в соціальних установах та службах	<p>1. Проаналізуйте діяльність департаментів праці, соціальної та сімейної політики обласних державних адміністрацій (за офіційними сайтами цих департаментів; два департаменти на вибір). Зазначте спеціалізовану соціальну службу, до якої може звернутися Наталя для вирішення своєї соціальної проблеми.</p> <p>1. Визначте три найважливіші, на Вашу думку, завдання, які виконує соціальний заклад чи установа, де Ви проходите практику. Сформулюйте висновок стосовно того, чи може цей заклад або установа надати відповідну соціальну допомогу Наталі та членам її родини.</p> <p>2. Запропонуйте три важливі, на Вашу думку, інновації в діяльність закладу чи установи виробничої практики, які стосуються проблеми, викладеної в кейсі. Відповідь обґрунтуйте.</p>	<p>ПР 19. Розробляти, апробувати та втілювати соціальні проекти і технології.</p> <p>ПР 20. Упроваджувати результати наукового пошуку в практичну діяльність</p>
4	Соціальне консультування	<p>1. Спроектуйте два варіанти діалогу соціального працівника з дорослими членами родини Наталі (суб'єкти спілкування та можливі інтеракції), виходячи з конструктивної, або ж деструктивної комунікації. Результати занесіть до спеціально створених до практичного заняття таблиць, наприклад:</p> <p>СП (соціальний працівник): <i>Доброго дня. Я Іванна Корсунь, ваш соціальний працівник. Хочу поговорити про ваші основні проблеми та можливості надання соціальної допомоги вашій родині.</i> <i>ДР (дорослий член родини): ...</i></p> <p>2. Переглянувши відеовиступ Лемна Сіссея (https://www.ted.com/talks/lemn_sissay_a_child_of_the_state) на платформі Ted Talks, дайте відповідь на такі запитання:</p>	<p>ПР 8. Автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях.</p> <p>ПР 10. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи</p> <p>ПР 11. Організовувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, ініціювати командування та</p>

		<p>1) Які спільні риси можна віднайти між життєвою ситуацією з кейсу та життєвими обставинами Лемна Сіссея? Відповідь обґрунтуйте.</p> <p>2) Спроектуйте програму соціального консультування членів родини Наталі стосовно проблеми, викладеної в кейсі.</p> <p>3) Визначте основні ризики, що можуть виникати внаслідок некваліфікованого соціального консультування Наталі та її чоловіка.</p> <p>4) Обґрунтуйте необхідність залучення фахівців інших галузей для вирішення ситуації, викладеної в кейсі.</p>	<p>координувати командну роботу.</p>
--	--	--	--------------------------------------

Висновки. Наведений вище приклад реалізації наскрізного алгоритму вирішення кейсів у професійній підготовці соціальних працівників свідчить, що кейси – це багатоплановий та різноаспектний механізм, комплексне вирішення якого дає можливість сформувати у студентів відповідні знання, вміння й навички та досягнути запланованих програмних результатів навчання. Наскрізний алгоритм вирішення кейсу представляється нам досить ефективним з огляду на можливості глибинно й різнобічно вирішити одну зі спеціалізованих проблем теорії і практики соціальної роботи.